ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

Київський Політехнік

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно | 7 грудня 2006 року | №38 (2773)

Зустріч з радником Президента України

Робоча зустріч керівників НТУУ "КПІ" з радником Президента України О.О.Зінченком відбулася 28 листопада. Зібрались у новій залі засідань адміністративної ради університету. Науковці та політик всебічно і зацікавлено обговорили стан та перспективи розвитку сучасного наукового середовища, зокрема вузівського.

З інформацією про проект "Науковий парк "Київська політехніка" виступив проректор з наукової роботи проф. М.Ю.Ільченко. Він докладно зупинився на місії дослідницьких університетів – зокрема політехнічних: Київського, Харківського, Львівського, Донецького, що мають значний обсяг наукових тем та активно залучають студентів до наукового пошуку, – бути дієвими осередками інноваційної діяльності в Україні, джерелом інноваційної інфраструктури для створення і впровадження у виробництво високих технологій та конкурентоспроможної продукції. Проректор окреслив схему наукового парку, охарактеризував компанії – учасників проекту та партнерів наукового парку, наголосив на співпраці з органами місцевої та державної влади, зокрема на доповненнях до законопроекту №9083, що знаходиться на розгляді у Верховній Раді України. Зауваження науковців-політехніків до цього документа, серед іншого, стосуються: права створювати інноваційні підприємства, надавати на правах оренди за двосторонніми угодами приміщення та апаратуру для інноваційних підприємств, права формувати статутний фонд наукового парку внесенням інтелектуальної складової, особливостей відкриття рахунків у фінустанові тощо. Також піднімалося питання про те, що інноваційні проекти, виконані на базі наукового парку, не потребують пільг і не повинні проходити реєстрацію як інноваційні в загальновизначеному порядку.

Жвавий діалог, з розумінням суті справи з боку пана радника, викликало питання про засоби мотивації: що дає участь у роботі наукового парку його учасникам, які існують стимули для науковців, промислових підприємств, органів влади та ін. Учасники зустрічі дійшли згоди, що має існувати поєднання інтересів: для виробничих компаній – отримання нової конкурентоспроможної продукції з кадровим супроводженням молодими фахівцями, які мають цільову підготовку; для науковців – впровадження ноу-хау, отримання роялті, нарощування обсягу наукової тематики; для кафедр та інститутів – можливість навчати студентів на реальних прикладах, в реальному бізнесі, отримуючи від компаній-замовників компенсацію у вигляді техніки чи обладнання; для місцевої влади – створення додаткових робочих місць високоінтелектуального характеру, надходження податків тощо.

Також було приділено увагу діяльності консалтингових компаній, які працюють у країнах з розвиненою економікою. Роль таких структур у пілотному проекті "Науковий парк "Київська політехніка" має виконувати бізнес-інкубатор. Його фахівці здійснюватимуть моніторинг ринку, досліджуючи його актуальні потреби, відбиратимуть вітчизняні ноу-хау, що мають перспективу, патентуватимуть їх, пропонуючи споживачам придбати патент чи ввійти співзасновниками виробничої діяльності. Підсумовуючи, ректор університету М.З.Згуровський зауважив, що час від боротьби за пільги при виробництві товарів і наданні послуг переходити до конкуренції на ринках своєї продукції.

Декан ФАКС проф. О.В.Збруцький поінформував присутніх про основні напрями науково-технічної діяльності НТУУ "КПІ" у сфері створення мікросупутників. Він зупинився на "Проекті С" – мікросупутнику технологічного призначення та безпілотних літальних апаратах, виділивши основні напрями, за якими успішно працюють політехніки:

– програмно-алгоритмічні та апаратні засоби обробки інформації;
– системи організації стабілізації та управління;
– системи телекомунікації;
– системи термостабілізації на основі теплових труб;
– системи енергопостачання на основі сонячних батарей;
– створення стендів, що імітують умови космосу.

Професор також розповів про результати та подальші плани співпраці з турецькими вченими за цією тематикою.

Проректор з міжнародних зв'язків проф. С.І.Сидоренко повідомив про спільні проекти НТУУ "КПІ" та вчених КНР у сфері міжнародного трансферу технологій, які вже діють та заплановані до 2008 р.

Потім О.О.Зінченко у приміщенні наукового парку оглянув стенди, макети та системи, що представляють інноваційні проекти, виконані в НТУУ "КПІ". На закінчення зустрічі політехніки висловили глибоку вдячність гостю за розуміння і підтримку ідей, які обговорювалися, та передали йому для подальшої роботи пакет документів щодо інноваційної та міжнародної діяльності НТУУ "КПІ".

У зустрічі також взяли участь Г.Б.Варламов, проректор з науково-педагогічної (навчально-виховної) роботи, Б.А.Циганок, начальник управління міжнародних зв'язків, В.С.Камаєв, генеральний директор технопарку "Київська політехніка", С.М.Шукаєв, начальник відділу міжнародних зв'язків, В.А.Барбаш, помічник проректора з наукової роботи, виконавчий директор Наукового парку "Київська політехніка" та ін.

Н.Вдовенко

Наукові читання до 150-річчя з дня народження М.Б. Делоне

Виступає М.Ю.Ільченко

24 листопада 2006 року в залі засідань Вченої ради пройшли чергові наукові читання з циклу "Видатні конструктори України", приурочені до 150-річчя з дня народження Миколи Борисовича Делоне. В читаннях взяли участь викладачі, наукові співробітники, студенти НТУУ "КПІ" та інших вузів.

Видатний учений-механік, учень основоположника сучасної аеродинаміки М.Є.Жуковського доктор прикладної математики, професор КПІ М.Б.Делоне (1856-1931) працював у галузі аналітичної механіки, теорії удару, теорії механізмів. Він займався вивченням коливань механічних систем, досліджував стійкість гіроскопів, винайшов ряд приладів, зокрема, еліпсограф та гіперболограф.

М.Б.Делоне – один із піонерів авіації в Україні. Він був одним із організаторів гуртка повітроплавання при КПІ. Із цього гуртка вийшла плеяда відомих інженерів і вчених: видатний конструктор авіадвигунів О.О.Мікулін, авіаконструктори В.П.Григор'єв, брати Олександр, Іван і Євген Касьяненки, І.І.Сікорський, Генеральний конструктор ракетної техніки С.П.Корольов.

Учасників читань привітав проректор КПІ з наукової роботи член-кореспондент НАН України М.Ю.Ільченко. З доповідями виступили директор ММІ д.т.н., проф. М.І.Бобир, зав. кафедри технічної механіки ММІ, д.т.н., проф. О.І.Дубинець, кандидати технічних наук, доценти кафедри теоретичної механіки В.М.Федоров та К.Г.Левчук, науковий співробітник Державного політехнічного музею В.В.Татарчук. Теми доповідей були присвячені життєвому і творчому шляху М.Б.Делоне, його науково-технічній діяльності, його здобуткам у механіці, науково-технічній спадщині. Про роль М.Б.Делоне у становленні авіаційного інституту розповів заступник директора Державного музею авіації Я.Д.Шевченко.

За матеріалами читань планується видати збірник праць.

Інф. "КП"

Конференція молодих учених

1-2 грудня 2006 р. у НТУУ "КПІ" пройшла II Міжнародна конференція молодих учених та студентів "Біомедична інформатика, медична інженерія та телемедицина (нові погляди, ідеї та факти)", організаторами якої виступили НТУУ "КПІ", НМУ ім. О.О.Богомольця, ММІФ НТУУ "КПІ", ФБТ та Міжнародний центр телемедицини.

В.П.Яценко

Пленарне засідання розпочалося вступним словом декана ММІФ проф. В.П.Яценка. Із вітальним словом до учасників конференції звернулися заступник проректора з наукової роботи НТУУ "КПІ" проф. С.О. Воронов та проректор з наукової роботи Національного медичного університету ім. О.О.Богомольця професор В.Г.Коляденко. Після пленарного засідання робота конференції проходила в чотирьох секціях: "Медична кібернетика та телемедицина", "Біомедична інженерія", "Лікувально-діагностичні комплекси" та "Сучасні біомедичні технології". Усього на конференції було заслухано 77 доповідей, проведено круглий стіл "Молодь та наука сучасної України".

Інф. "КП"

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 Зустріч з радником Президента України

Конференція на ММІФ

1 До 150-річчя
3 з дня народження М.Б. Делоне

2 Ґендерні проблеми у парламенті

І.М.Федоткін

Конкурс "Мирний космос"

3 "Трикутник знань" в НТУУ "КПІ"

4 Подорож дивами

Незвичайний матч на ФС

Силач з ФЕА

Читаючи накази

Щира вдячність

Як відомо, 17 листопада Президент України В.А.Ющенко урочисто відкрив Центр суперкомп'ютерних обчислень та Українське відділення Світового центру даних. Урочистості проходили в 6-му корпусі, де, власне, і розташовані ці два центри.

Заплановані заходи пройшли на вищому рівні. Це засвідчили всі, хто брав у них участь.

Зрозуміло, що це успіх науковців, розробників, інженерів і техніків. Проте, всього цього могло і не бути, якби не самовіддана і сумлінна праця робітників виробничо-експлуатаційного комбінату, які вчасно виконали ремонтні роботи, виготовили та встановили меблі, демонстраційні стенди тощо.

Хочеться назвати кожного з них. Це маляри: Негодніченко Надія Костянтинівна, Спедчук Надія Василівна, Шляхта Олександра Данилівна, Кравченко Станіслава В'ячеславівна, та столяри: Кудря Юрій Васильович, Литвинчук Сергій Миколайович, Денисюк Сергій Михайлович, Зорін Володимир Якович.

Щира вам вдячність від усіх політехніків!

На парламентських слуханнях

21 листопада у Верховній Раді України відбулися парламентські слухання на тему "Рівні права та рівні можливості в Україні: реалії та перспективи". Участь у слуханнях взяла і представницька делегація від НТУУ "КПІ" на чолі з проректором, директором Українського центру ґендерної освіти при НТУУ "КПІ" С.І. Сидоренком. Сергій Іванович розповів нам про цю подію й, зокрема, окреслив сучасний стан та здобутки на шляху реалізації ґендерної політики в нашому університеті:

Представниці делегації КПІ у Верховній Раді

"Одним з найоб'єктивніших показників демократичності суспільства є повнота реалізації ґендерного паритету – забезпечення рівних прав і можливостей громадян незалежно від статі. Досвід передових країн свідчить, що суспільство стає успішним, коли ці принципи стають складовою державної політики. Для досягнення такого становища в європейських країнах, наприклад, встановлюються квоти, завдяки яким забезпечується гарантований паритет у представництві жінок та чоловіків в органах державної влади, створюються механізми, що сприяють залученню жінок до наукової діяльності в галузі технічних та природничих наук (ефективний шлях подолання дефіциту кадрів у таких науках в сучасній складній демографічній ситуації). Слід зазначити, що 2007 рік оголошено в Європі Роком рівних можливостей жінок і чоловіків.

В Україні стаття 24 Конституції гарантує рівні права чоловікам та жінкам. Верховна Рада України у 2005 році прийняла Закон "Про забезпечення рівних прав і можливостей жінок та чоловіків". Проте ситуація з дотриманням цих прав у нашій державі вимагає додаткових зусиль, оскільки українське суспільство залишає в собі ознаки патріархальності. Наприклад, у складі Верховної Ради жінок тільки 8%. Ці проблеми потребують, можливо, нових підходів. І кроком до цього стало саме проведення парламентських слухань 21 листопада.

В НТУУ "КПІ" забезпеченню рівних прав і можливостей жінок і чоловіків завжди приділялась значна увага. Хоча традиційно в технічних закладах освіти більшість складають чоловіки, проте в нашому університеті працює багато видатних жінок-вчених, керівників важливих підрозділів, які своєю активною діяльністю сприяють реалізації ідеї перетворення КПІ в демократичний прогресивний заклад – дослідницький університет європейського зразка. Вони є ініціаторами та учасницями ряду нових проривних для України проектів регіонального та європейського значення. Це, зокрема, проекти з технологічного передбачення для України (проф. Н.Д.Панкратова, заст. директора ІПСА), розробка моделі бюджетного процесу КПІ як інструменту підвищення якості діяльності університету (Л.Г.Субботіна, начальник департаменту економіки і фінансів), нова модель представництва КПІ на міжнародних ринках освітніх послуг (проф. Г.Г.Власюк, декан міжнародного факультету) створення Центрально-східно-європейського віртуального університету (І.Г.Малюкова, директор Українського інституту інформаційних технологій в освіті при НТУУ "КПІ"), модель сучасного віртуального простору інженерної кафедри (проф. С.М.Волошко) та багато-багато інших.

НТУУ "КПІ" – ВНЗ з глибокими демократичними традиціями, і тому питання ґендерної рівності розглядається тут як таке, що потребує системного підходу. Для цього було створено Український центр ґендерної освіти при НТУУ "КПІ", що нині має багатий досвід співробітництва з ґендерної проблематики, зокрема, – міжнародні програми та проекти. Багаторічне тісне співробітництво з міжнародними організаціями спрямовується на забезпечення рівних прав і можливостей жінок і чоловіків у сфері науки та освіти, з наголосом на міждисциплінарному використанні новітніх інформаційних технологій. Зокрема, за підтримки Канадського агентства міжнародного розвитку, Посольства Канади в Україні та Канадсько-українського ґендерного фонду був реалізований проект "Інформаційна підтримка впровадження ґендерної освіти в Україні". Результати виконання цього проекту здобули високу оцінку української та міжнародної громадськості. Створено і впроваджено курси лекцій за ґендерною тематикою на факультеті соціології "Ґендерні дослідження" та на інженерно-фізичному факультеті "Теорія статі та ґендеру" (ст. викладач факультету соціології Ю.В.Стребкова), програму для всіх спеціальностей "Формування ґендерної культури студентської молоді" (розробники – ст. викладач Ю.В.Стребкова та директор студентської соціальної служби НТУУ "КПІ" Т.С.Воротняк).

Усі ці заходи не тільки "працюють" на формування іміджу нашого університету як сучасного демократичного закладу вищої освіти, але і забезпечують в нашому освітньо-науковому середовищі принципи толерантності, взаємної поваги чоловіків і жінок, формування в НТУУ "КПІ" дійсно рівних можливостей європейського типу, консенсусних засад організації життя, які вже багато десятиліть утверджуються в Європі".

Записала Майя Заховайко

Людина, учений – генератор інноваційних ідей

На кафедрі хімічного, полімерного і силікатного машинобудування (ХПСМ) інженерно-хімічного факультету більше 30 років працює д.т.н., професор, заслужений діяч науки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки Ігор Михайлович Федоткін. Чверть століття тому він розпочав розробку кавітаційної техніки і технології. Сьогодні його наукова школа налічує більше 100 докторів і кандидатів наук, їх розробки захищені понад 200 патентами і авторськими свідоцтвами і впроваджені у виробництво по всій Україні.

Розробки у сфері кавітаційної техніки і технології впроваджені на нафтопереробних заводах Бердянська, Херсона, Кременчука, Лисичанська. Серійне впровадження одержали кавітаційні активатори вапна, на багатьох цукрових заводах України застосовується рідинноструйний розпилювач-сатуратор. Нова кавітаційна технологія подрібнення маси, впроваджена на Мартинівському спиртзаводі, дозволила збільшити вихід спирту на 2%. На Київській птахофабриці кавітаційну технологію вперше було використано у виробництві біогазу і органічних добрив. Широке впровадження в промисловість також одержало кавітаційне змішування води з мазутом і бензином.

Розроблені під керівництвом І.М. Федоткіна технології і апарати для опріснення солоних вод, у т.ч. морської води, дозволяють одночасно з отриманням прісної води виробляти механічну, теплову та електричну енергію, що дозволяє істотно знизити собівартість опрісненої води, а в перспективі перейти на її автовиробництво.

Кавітаційне диспергування і гомогенізація застосовуються при отриманні харчових сумішей в ковбасному виробництві (спільно з УкрНДІм'ясомолпромом), у виробництві томатних паст. Подрібнення рослинної сировини, її імпульсна сушка і вуглекислотна екстракція із застосуванням скидань тиску за розробленими методами інтенсифікації дозволяє істотно знизити енерговитрати на ці процеси.

У лакофарбному виробництві кавітаційне змішування використано для змішування і диспергування вихідних компонентів. Розроблена кавітаційна техніка диспергування і гомогенізації дозволила перевести процеси змішування мазуту, компаундних олив та інших компонентів на новий рівень.

І.М.Федоткін

За останні роки на кафедрі ХПСМ у співдружності з Київським інститутом автоматики, Національним університетом харчових технологій, Міжнародною академією комп'ютерних наук і систем на основі теоретичних досліджень І.М.Федоткіна виконано ряд принципово нових розробок. І.М.Федоткіним розроблено п'ять принципів отримання надлишкової енергії: надлишкову енергію отримують від джерел енергії навколишнього середовища за рахунок внутрішньої енергії робочого тіла, еманації речовини, внаслідок концентрації енергії високої щільності в точковому об'ємі, при накладенні явищ різної фізичної природи, за рахунок виникнення додаткових перехресних потоків енергії. Розроблено глибоку математичну теорію цих процесів. Основні положення і результати впровадження теоретично розроблених інтенсифікованих технологічних процесів і апаратів детально описані більш ніж у 30 наукових монографіях.

Експериментальні дослідження, проведені за програмою Міжнародної академії комп'ютерних наук і систем спільно з Українською національною академією аграрних наук, показали високу ефективність застосування інформаційно-хвилевих дій до насіння сільгоспкультур перед їх посівом. Насіння, оброблене інформаційно-хвилевими випромінюваннями, записаними за їх власним спектром, не тільки дало прискорення схожості, але й поліпшення розвитку кореневої і листяної систем.

На базі кавітаційної технології опробовано поливи посівів городніх культур кавітаційною омагніченою і електророзрядною водою. Врожайність помідор при поливі кавітаційною водою зросла у 2-2,5 разу.

У галузі теорії інформаційно-хвилевої медицини розроблені й застосовані нові технології та прилади: технологія і апаратура протифазної магнітотерапії, хвилевого пригнічення мікросфери, світлової, електромагнітної та інформаційної дії. Розроблена теорія спинової поляризації електричного струму, електромагнітних, світлових, теплових, звукових випромінювань на базі теорії фізичного вакууму, торсіонних право- і лівогвинтових полів та їх взаємного перетворення до створеної В.Н.Суржиним апаратури.

І сьогодні не сидиться на місці І.М Федоткіну. Він оптиміст і сповнений нових ідей та творчих задумів. Тому можна з упевненістю стверджувати, що в особі І.М. Федоткіна вітчизняна наука придбала неабияку особистість, ідеї і теоретичні розробки якої, а також їх практична реалізація здатні на десятиліття передбачити розвиток світової науки і техніки, а при їх відповідному фінансуванні з боку держави – забезпечити прорив України у сфері енерго- і ресурсозбереження.

О.М. Тимонін, доцент кафедри ХПСМ

Конкурс "Мирний космос"

3-4 листопада в Києві, у Навчально-оздоровчому центрі "Зоряний" завершив свою роботу Всеукраїнський конкурс учнів та студентів "Мирний космос". Його організаторами були Українське молодіжне аерокосмічне об'єднання "Сузір'я" та Національний центр аерокосмічної освіти молоді України. Після відбору в районах, містах, обласних центрах на конкурс, що проходив у номінаціях "Ракетно-космічна техніка", "Програмування і обчислювальна техніка", "Людина. Земля. Всесвіт", "Космічна біологія та медицина", "Історія розвитку авіації та космонавтики", "Астрономія" та "Екологія і космонавтика", прийшло більше ста робіт. Журі конкурсу, що складалось переважно з провідних викладачів нашого університету та КНУ ім. Тараса Шевченка, очолював декан факультету авіаційних і космічних систем НТУУ "КПІ" доктор технічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державних премій СРСР та України, завідувач кафедри приладів та систем керування літальними апаратами (ПСКЛА) О.В.Збруцький. На очний тур конкурсу, що проходив у науково-природничому ліцеї №145, журі запросило сорок шість переможців заочного туру.

Переможців нагороджують виконавчий директор УМАКО "Сузір'я" С.О.Дячков та голова журі конкурсу декан ФАКС О.В. Збруцький

Цікаво, що порівняно з минулим роком практично в кожній номінації конкурсу домінували дівчата. Так, керівник секції "Космічна біологія та медицина" декан ФБТ проф.О.М. Дуган без вагань віддав перше місце Валентині Кузьменко з м. Помічна Кіровоградської області за роботу "Проблеми перебування людини в космосі", в якій аналізуються не тільки вже відомі питання, а й ті, з якими космонавти зустрінуться в довготривалих (роки, десятки років) польотах. У секції "Програмування та обчислювальна техніка", роботою якої керував к.т.н., викладач кафедри ПСКЛА В.В. Борисов, переможцем стала київська школярка Ксенія Москаленко з роботою "Математичне моделювання відображення простору предметів у просторі видимих зображень на основі принципу Ферма". Те, що ракетно-космічна техніка стає дедалі також і дівочою справою, переконливо довела на секції з однойменною назвою Марта Ільків з м. Калуш Івано-Франківської області. Її доповідь по роботі "Розрахунок траєкторії руху космічного корабля з двигуном малої тяги в геоцентричній та геліоцентричній системах відліку" стала справжньою прикрасою засідання секції. Керівник секції доцент ФАКС, ветеран космодрому Байконур Ю.П. Кузякін рекомендував цю роботу до нагородження дипломом 1 ступеня. Достойно виглядали і переможці інших секцій. Це – Віталіна Зубова (Кіровоградська область), Ольга Проценко (м.Донецьк), Віктор Космачов та Костянтин Березовський (АР Крим), Анастасія Матвєєва (м.Чернівці), Ілля Левандовський та Данило Єрохін (м.Харків).

На заключному засіданні конкурсу виконавчий директор УМАКО "Сузір'я" С.О. Дячков, генеральний директор НЦАОМУ В.В. Хуторний та декан ФАКС О.В. Збруцький тепло привітали переможців та призерів конкурсу, нагородили їх дипломами УМАКО "Сузір'я", вітальними листами ФАКСу та цінними подарунками. Але чи не найтеплішими були слова поздоровлення, з якими звернувся до присутніх Валентин Данілічев, студент групи ВЛ-63 ФАКС, бо він – переможець минулорічного конкурсу "Мирний космос" і йому, може як нікому іншому, вже відомо: ті якості, що їх набуває учасник подібних заходів, вкрай необхідні при подальшому навчанні у вищому навчальному закладі.

Б.Г. Лапідус, директор Київської філії НЦАОМУ

Чудовий підручник

Що таке коливання, що таке хвиля, що таке стійкість коливань, стисло і зрозуміло пояснює новий підручник М.В.Василенка, О.М.Алексейчука "Теорія коливань і стійкості руху". К.: Вища школа. 2004. – 525 с.; іл. Окрім цього, розв'язує багато практичних і теоретичних задач. Хоча він відповідає найширшій навчальній програмі для студентів машинобудівних спеціальностей технічних університетів, його може використати і студент іншої спеціальності за мінімальною програмою.

У цьому підручнику найбільш тісно поєднуються питання коливань і стійкості руху, бо коливання та інші рухи не існують без стійкості. Від інших підручників він відрізняється повнотою, оригінальною методикою викладення. На нашу думку, він корисний не тільки студентам, а й викладачам та науковцям.

Вважаю, що з часу виходу у світ книги "Теория колебаний в инженерном деле" (1932 р.) славнозвісного С.П.Тимошенка (інженера №1 в США) книги з питань теорії коливань, кращої ніж книга М.В.Василенка і О.М.Алексейчука, не було. Тим більше, що вона відобразила всі нові надбання технічної механіки за останні десятиріччя, а механіка – наука, що розвивається досить динамічно.

У жовтні 2006 р. Вчена рада НТУУ "КПІ" висунула цей підручник на Державну премію України в галузі науки і техніки 2007 р. То ж я особливо радий за Миколу Васильовича, що свого часу виніс "стійко і без коливань" всі негаразди воєнного лихоліття, і щиро зичу авторам успіху.

В.В.Хільчевський, професор

Сторінки життєвого та творчого шляху М.Б. Делоне

У 2006 році виповнюється 150 років від дня народження одного з видатних зачинателів і полум'яного пропагандиста ідей повітроплавання та авіації в Україні, професора КПІ Миколи Борисовича Делоне (1856 – 1931).

Рід Делоне має цікаву історію. За переказами, дід Миколи Борисовича, П'єр Шарль Делянау, був племінником останнього коменданта Бастилії. Коли повсталі парижани в 1789 р. штурмом захопили в'язницю, коменданта витягли на вулицю та стратили. Так він став першою жертвою Великої французької революції. Сам П'єр Шарль був лікарем в армії Наполеона, з якою в 1812 р. прийшов до Росії, де потрапив у полон. У Москві він одружився зі смоленською поміщицею Тухачевською (з цієї ж сім'ї вийшов відомий радянський маршал М.М. Тухачевський), прийняв російське підданство і став популярним у Москві лікарем.

Його син, Борис Петрович, також був лікарем. Він закохався в графиню Дмітрієву-Мамонову, з якої Лев Толстой писав свою Елен Безухову у "Війні та мирі". Кохання було настільки сильним, що він викрав свою наречену. Борис Петрович брав участь у російсько-турецькій війні 1877–1878 рр., був поранений під Плевною і невдовзі помер, залишивши свою сім'ю без засобів до існування.

Тому майбутній професор-механік Микола Борисович Делоне, після закінчення в 1878 р. Московського університету, переїхав до Петербурга, де займав різні посади, викладав у гімназії.

У 1892 р. в Новоросійському (тепер – Одеському) університеті Микола Борисович захистив магістерську дисертацію "Алгебраїчні інтеграли руху твердого тіла навколо нерухомої точки". Опонентом на захисті був М.Є. Жуковський. А в травні 1894 р. він захистив докторську дисертацію на тему "Передача оберту та механічне креслення кривих шарнірно-ричаговими механізмами".

З 1895 по 1900 рр. М.Б. Делоне був професором сільськогосподарських машин та знарядь в Ново-Олександрівському інституті сільського господарства та лісництва в Пулавах, неподалік від Варшави. Тут він також викладав французьку мову.

У 1900 р. було відкрито Варшавський політехнічний інститут, і М.Б. Делоне перейшов туди ординарним професором (завідуючим кафедрою) практичної механіки. У Польщі він познайомився з Ю.В.Ломоносовим – відомим фахівцем з паротягів. Ломоносов переконав Миколу Борисовича переїхати до Києва.

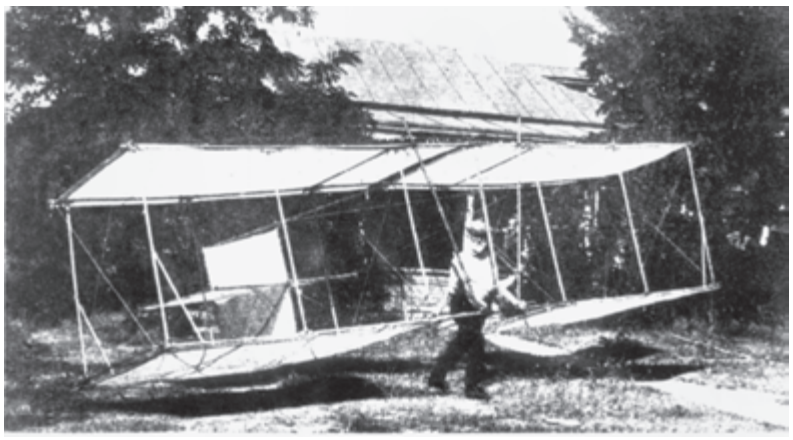

М.Б. Делоне біля планера

У КПІ Делоне працював з перервами до 1928 р. Окрім Політехнічного інституту, він був професором фізики та завідуючим фізичним кабінетом Київського комерційного інституту, а з січня 1908 по листопад 1909 р. як приват-доцент читав лекції з прикладної математики в Київському університеті.

Ще у 1896 р. М.Б. Делоне дізнався від М.Є Жуковського про польоти Отто Лілієнталя на планерах і зайнявся систематичними дослідженнями моделей планерів. А у КПІ Делоне стає незмінним керівником студентського повітроплавного гуртка, створеного в 1909 р., а незабаром Микола Борисович виступає одним із засновників Київського товариства повітроплавання.

У 1909/1910 навчальному році М.Б. Делоне в КПІ починає читати для студентів курс лекцій з основ повітроплавання, не отримуючи за це жодної копійки.

Успіх цих лекцій був настільки величезним, що Миколу Борисовича запрошують виступити з ними до інших ВНЗ та міст. І він ніколи не відмовляв. Географія його подорожей вражає: Харків, Полтава, Катеринослав, Бердичів, Умань, Єлісаветград, Проскурів, Вільно, Орел. У самому КПІ почався рух за створення повітроплавного відділення. Але далі розмов справа не пішла, оскільки уряд не виділив на це гроші.

Активним послідовником та помічником М.Б. Делоне в 1908 – 1910 рр. був син Борис (1890 – 1980), який на гроші, отримані від батька, збудував три планери, випробувавши їх у парку КПІ та на дачі в с. Звонковому біля Мотовилівки.

Найбільш вдалим виявився планер-біплан № 2, який відрізнявся малою вагою (близько 20 кг) при площі крила 15 кв. м і коштував усього лише 20 карбованців. На ньому доводилося робити спуск просто на ноги. Він легко розбирався на три частини, що було зручним під час транспортування й зберігання. Про цей планер Борис Делоне написав брошуру "Устройство дешевого и легкого планера и способы летания на нем" (Київ, 1910 р.). Ця брошура ціною 30 коп. розійшлася по всій Російській імперії й стала популярним посібником для планеристів-любителів. Видана вона була за підписом батька, який її переглядав та редагував, оскільки Борис Делоне тоді був студентом і вважав незручним ставити своє ім'я.

Головною позитивною якістю польоту, на думку автора, була його дальність, а не висота. Для планеристів, що починали самостійні польоти, Борис Делоне, пам'ятаючи досвід самостійних польотів і неминучі при цьому удари та синці, сформулював низку правил: 1) Ніколи не стрибати до яру; 2) Не стрибати з прямовисного даху або урвища; 3) Злітати завжди проти вітру; 4) Не літати при вітрі швидкістю більше 6 м/сек; 5) Перед кожним польотом завжди досліджувати за допомогою пилу "якість вітру" й швидкість повітря і не починати польоту, якщо швидкість вітру в різних місцях є неоднаковою.

Борис Делоне описує те почуття, яке охоплює людину під час польоту, коли вона "бачить землю, що виходить з-під ніг, і ти дивуєшся тій невідомій силі, яка повільно здіймає й розгойдує планер у повітрі; авіатор на планері – як моряк на кораблі; авіатор зв'язаний зі своїм планером, який дає йому опору високо над землею в повітрі".

Критики звернули увагу на змістовність брошури, зокрема, на одну з переваг конструкції – можливість її розбирання. Також зазначалось те, що автор ледь не першим сформулював низку правил для користування апаратом для безпечного польоту. Особливо цікавим виглядав останній абзац "розбору польотів": "Декілька років тому подібний планер розмахом в 10 кв. метрів можна було купити у Франції за 1000 франків (375 карбованців). У наш час (10-ті рр. XX ст. – В.Т.), маючи можливість отримати металеві частини з заводу та виготовляючи апарат за наявним кресленням, можна мати апарат наполовину й навіть більш дешевше, оскільки у нас праця столяра оплачується набагато дешевше, ніж на Заході".

Роки громадянської війни (1917 – 1921) зачепили і родину Делоне. Коли в Києві були червоні, Микола Борисович читав лекції перед червоноармійцями; коли прийшли денікінці, його забрали до контррозвідки, і його дружині Надії Олександрівні, яка була за переконаннями монархісткою, довелося через своїх знайомих визволяти свого чоловіка.

Уже після встановлення Радянської влади в Україні Микола Борисович із запалом повертається до своєї справи. Він виступає постійним консультантом для студентів-ентузіастів авіації, які створили в КПІ Авіаційне науково-технічне товариство (АНТТ). У 1928 р. він переїхав до Ленінграда, де й помер у 1931 р.

Декілька слів про нащадків М.Б. Делоне. Його молодший син Олександр загинув під час громадянської війни, воюючи на боці білих. Донька Наталія деякий час навчалася в КПІ, а згодом стала біологом. Середній син Миколи Борисовича – Лев Миколайович, теж біолог, потрапив у круговерть "боротьби з морганізмом", але йому пощастило вижити. Старший син – Борис Миколайович, припинивши заняття авіацією, став у 1929 р. членом-кореспондентом АН СРСР, викладав у Московському університеті ім. М.В. Ломоносова. Правнук Миколи Борисовича – Вадим Борисович – був відомим діячем правозахисного руху (в 1968 р. на Червоній площі в Москві разом зі своїми однодумцями організував акцію протесту проти введення радянських військ до Чехословаччини), а згодом емігрував до Франції, повернувшись, таким чином, до своїх предків. Помер у 1983 р. Коло, таким чином, замкнулося. Нащадок коменданта в'язниці став захисником людей.

В.В. Татарчук,
науковий співробітник Державного політехнічного музею НТУУ "КПІ"

Деякі шляхи реалізації стратегії "трикутника знань" в НТУУ "КПІ"

У статті академіка НАН України М.З. Згуровського, надрукованій в Міжнародному суспільно-політичному щотижневику "Дзеркало тижня", № 39 (618) від 14 жовтня 2006 року, визначається, що стратегія розвитку об'єднаної Європи спрямована на гармонійний розвиток трьох вершин так званого "трикутника знань" – освіти, досліджень та інновацій, що передбачає рішучу підтримку з боку держави та суспільства, а також відповідні рівні стимулювання людської активності у сферах традиційного виробництва знань та конкурентоспроможної продукції.

Місією дослідницьких університетів є підготовка якісного людського капіталу через використання в навчанні передових наукових міждисциплінарних досліджень, створення цілісного процесу навчання відповідно до трикутника знань. Це передбачає посилення фундаментальної складової в навчанні та наукових дослідженнях; поширення мультидисциплінарності; відкритість та мобільність систем навчання; підвищення статусу таких дисциплін, як соціологія, психологія, економіка тощо; виховання, розвиток та підтримку креативної складової особистості, її моральних та духовних якостей.

У наш час у світовому науково-освітньому просторі відбуваються принципові зміни, які пов'язані з процесами глобалізації, інформатизації, зростанням конкуренції на ринку освітніх послуг. Проблема інтеграції української вищої школи в європейський та міжнародний освітній простір є багатогранною, але значною мірою пов'язаною з необхідністю здійснення переходу до створення системи критеріїв оцінювання якості освіти, яка відповідає міжнародним стандартам. Якість освіти є основою забезпечення та підвищення якості життя конкретної людини та всього населення як головної мети існування будь-якої держави. Освіта та освітнє суспільство розглядаються тепер як головні механізми відтворення суспільного інтелекту, важлива умова стійкого розвитку людства у XXI столітті.

Критерії якості тісно пов'язані з інтегральними оцінками ступеня досягнення кожним студентом цілей та основних задач відповідних освітніх програм. Але процес підвищення якості до рівня сучасних та перспективних вимог потребує управління, яке повинно засновуватися на системному підході та враховувати всі фактори, що впливають на результати освітньої діяльності в їх взаємозв'язку.

У межах навчального процесу, постійно діючого науково-практичного студентського семінару та відповідно до напряму роботи і завдань науково-методичного центру "Системного аналізу і статистики" (НМЦ "АІСТ") НТУУ "КПІ" творчою групою викладачів університету, студентів ННК "ІПСА" та студентів ФС виконуються проекти створення системи підтримки прийняття рішень стосовно управління процесами якості освіти в нашому університеті, які є прикладом реалізації стратегії "трикутника знань".

У роботі над означеними проектами об'єднали зусилля кваліфіковані фахівці різних напрямків професійної діяльності, серед яких кандидат технічних наук, доцент О.Л. Тимощук (фахівець з системного аналізу та інформаційних технологій) та асистент Т.В. Яковлева (фахівець з проектування та створення баз даних).

Робота науково-практичного семінару "Математика XXI століття. Математичне та комп'ютерне моделювання соціально-економічних систем у структурі підтримки прийняття рішень" спрямована, зокрема, на залучення студентів різних факультетів та профілів навчання, як гуманітарних, так і технічних, до роботи в галузі міждисциплінарних досліджень та реалізації одержаних результатів у конкретній практиці сучасного управління. Керівник семінару – кандидат фізико-математичних наук, доцент кафедри математичної фізики фізико-математичного факультету та кафедри філософії факультету соціології НТУУ "КПІ", директор НМЦ "АІСТ" НТУУ "КПІ" Г.П. Бахтіна.

Створення НМЦ "АІСТ" НТУУ "КПІ" в липні 2006 року є прикладом здійснення мультидисциплінарних зв'язків у структурі управління університетом. Тут об'єднуються зусилля факультету соціології (адміністративне підпорядкування Центру), який займається підготовкою фахівців з державного та соціального управління, та Інституту прикладного системного аналізу (науково-методичне підпорядкування Центру).

На засіданні наукового семінару

До напрямів діяльності Центру, зокрема, відносяться:

– участь у створенні інформаційної бази статистичних даних та аналізі відповідних індикаторів, критеріїв для вирішення задачі ранжування навчальних закладів на регіональному, державному, європейському та світовому рівнях та розробці концепції сталого розвитку;

– участь у розробці системних і універсальних підходів до забезпечення координації роботи підрозділів університету з метою забезпечення контролю якості та ефективності стратегічного управління; проектуванні, запровадженні та вдосконаленні системи менеджменту якості в університеті;

– участь у створенні системи рейтингів, заснованих на вивченні індикаторів якості абітурієнта, студента, випускника університету, професорсько-викладацького складу, освітніх програм, інформаційно-методичного забезпечення навчання та мотивації освітніх процесів.

Результатом роботи творчої групи на даному етапі є в цілому діюча інформаційно-довідково-аналітична спеціалізована система, яка складається з підсистем "Абітурієнт", "Студент", "Випускник" та підсистеми аналізу статистичної інформації для підтримки прийняття рішень у різних сферах діяльності університету. Нова інформаційно-довідково-аналітична спеціалізована система передбачає співпрацю з існуючими системами "Приймальна комісія" та "Деканат" на рівні використання деяких первісних даних і, на відміну від них, надає можливість здійснення якісного узагальненого аналізу одержаної інформації, що є основним завданням системи за цільовим призначенням. Система забезпечує суттєве підвищення якості роботи навчально-допоміжного та управлінського персоналу. З іншого боку, студентами факультету соціології здійснюється проект створення інформаційної бази даних з відповідних розділів соціальної та економічної статистики з метою вивчення та порівняння індексів розвитку людського потенціалу України, країн колишнього СРСР та деяких економічно розвинутих країн світу, а також регіонів України для виявлення зовнішньої ситуації функціонування університету в умовах інформаційного суспільства.

Робота над проектами з боку студентів забезпечена постановкою завдань та виконанням курсових та дипломних робіт, заснованих на фактичних реальних даних та реальному управлінському процесі. З позиції інноваційних педагогічних технологій подібна робота відноситься до розробки та втілення в навчальний процес проблемно-ситуативних форм навчання, методів та технологій самоосвіти, концепцій особистісно-орієнтованого навчання в системі технічного університету дослідницького типу.

Така інноваційна педагогічна технологія вирішує задачу формування у майбутніх випускників професійних, інструментальних, інформаційних та соціальних компетенцій, які дозволяють забезпечити їх конкурентоспроможність на ринку праці, психологічну готовність до виробничої діяльності вже на етапі підготовки до одержання освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра, керівництва колективом, нормам поведінки в бізнес-оточенні. Вона сприяє вирішенню задачі формування всебічного, гармонійного, універсально-цілісного, креативного розвитку особистості.

Г.П. Бахтіна,
доцент, директор науково-методичного центру "Системного аналізу і статистики" НТУУ "КПІ"

Подорож дивами

Наші статті про студентів присвячені переважно "стаціонарникам", тобто тим хлопцям і дівчатам, які щодня відвідують КПІ, ходять до бібліотек, виконують завдання, складають літні й зимові сесії і т.д. Все це роблять і "вечірники", але дещо рідше (кілька разів на тиждень) і пізніше (тобто ввечері). Та це не заважає їм бути дружними й креативними, як от, наприклад, студентам-графікам четвертого курсу ВПІ гр. ЗГ-31. Їх об'єднала не лише любов до мистецтва, але й ідея створення сучасної художньої студії, яку назвали "ROVER art". Остання вдало втілилася в життя на початку листопада в рамках нового проекту, присвяченого українському імпресіонізму й реалізму, – виставці живописних, графічних і декоративно-прикладних робіт. "Подорож дивами" – саме під такою назвою пройшла ця виставка в галереї "Дім Миколи" (Київський палац дітей та юнацтва).

Молоді художники на чолі з організатором Вікторією Володченко творчо (а як же інакше?) підійшли не лише до "наповнення" експозиції, але й до її відкриття. На гостей у затишному залі окрім творчих див на стінах, чекали десятки запалених свічок та пелюстки

троянд на підлозі. На відкритті виставки були присутні директор ВПІ П.О.-Киричок, критик Н.Ревуца, заступник голови Спілки письменників України В.Перевальський, член Спілки художників А.Воробйова та ін.

Навіть найвимогливіші поціновувачі образотворчого мистецтва були здивовані різноманітністю представлених робіт: тут і чудові натюрморти, і портрети, застосування "вітражної" техніки, стилізація під японську каліграфію і під "печерну" творчість первісних людей, вишивка й малюнки на шовку, неперевершені авторські ляльки... Свої роботи представили організатор і директор студії "ROVER art" В.Володченко, професійні художники й дизайнери Г.Пеняк, Н.Запара й О.Кречеткова, художники-одногрупники А.Молодчикова, М.Сидоренко, Ю.Вахмінцева, В.Ареф'єв, Т.Григоренко-Апостолюк, К.Король, Ю.Руденко, Т.Матвєєва.

У найближчих планах студійців – проведення ще кількох виставок не тільки в столиці, але й в інших містах України. До "ROVER art" вони запрошують усіх творчих людей з новими ідеями й творчим доробком. Сподіваємось, що цим молодим художникам вдасться здивувати нас ще не раз у майбутньому, і їхня ініціативність, безперечно, їм у цьому допоможе.

Майя Заховайко

Силач з ФЕА – чемпіон України!

Нещодавно у Коломиї, що на Івано-Франківщині, пройшов чемпіонат України з пауерліфтингу серед команд ВНЗ.

У перший день змагань Ігор Бродовський (ФЕА, гр.ЕМ-11) з результатом 700 кг в триборстві (присідання – 270 кг; жим лежачи – 195 кг; станова тяга – 235 кг) став чемпіоном України серед студентів! Його найближчий переслідувач набрав у сумі 690 кг. Ігор Бродовський також став срібним призером за формулою Вілкса – співвідношення власної ваги спортсмена до ваги, яку він підняв.

У другий день змагань Максим Сторожишин (ТЕФ, гр. ТЯ-21) завоював третє місце у ваговій категорії до 110 кг (сума триборства – 645 кг), а Олександр Павленко (ФЕА, гр.ЕТ-21) з сумою триборства 620 кг посів шосте місце в категорії до 100 кг.

У підсумку команда нашого університету – у складі 3-х спортсменів – зайняла 8 командне місце з 24 загальної кількості команд. На жаль, через хвороби та травми троє членів збірної КПІ не змогли взяти участь у змаганнях. Можна тільки здогадуватись, яким міг би бути результат, якби наша команда виступила у повному складі.

Інф. студентського профкому

ЧИТАЮЧИ НАКАЗИ

Згідно з наказом ректора НТУУ «КПІ» №4-351 про режим роботи університету у зв'язку зі святами 1 та 7 січня 2007 року

1. Оголосити неробочими днями:

– 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 січня 2007 року для студентів, аспірантів, докторантів та співробітників, які працюють за п'ятиденним робочим тижнем, за винятком тих студентів, аспірантів, докторантів та співробітників, для яких 8 січня 2007 року передбачено проведення консультацій відповідно до розкладу.

– 1, 2, 6, 7 січня 2007 року для аспірантів, докторантів, працівників, які працюють за шестиденним робочим тижнем.

2. Оголосити робочими днями:

– для студентів, аспірантів, докторантів та працівників, які працюють за п'ятиденним робочим тижнем:

• суботу 2 грудня 2006 року з відпрацюванням у цей день за вівторок 2 січня 2007 року;

• суботу 9 грудня 2006 року з відпрацюванням у цей день за середу 3 січня 2007 року;

• суботу 16 грудня 2006 року з відпрацюванням у цей день за четвер 4 січня 2007 року;

• суботу 20 січня 2007 року з відпрацюванням у цей день за п'ятницю 5 січня 2007 року;

– для тих студентів, аспірантів, докторантів та працівників, для яких передбачено проведення консультацій відповідно до розкладу:

• понеділок 8 січня 2007 року;

– для аспірантів, докторантів, працівників, які працюють за шестиденним робочим тижнем:

• неділю 17 грудня 2006 року з відпрацюванням у цей день за вівторок 2 січня 2007 року;

• неділю 14 січня 2007 року з відпрацюванням у цей день за суботу 6 січня 2007 року.

3. Всі корпуси зачинені:

31 грудня 2006 року та 1, 2, 6, 7 січня 2007 року.

3, 4, 5, 8 січня 2007 року проводити обмежений допуск в корпуси тільки для співробітників, які працюють за шестиденним робочим тижнем та згідно з розкладом консультацій та екзаменів.

4. Директору студмістечка О.А.Іщенку в період з 30 грудня 2006 року по 9 січня 2007 року забезпечити надійний пропускний режим і громадський порядок у гуртожитках університету.

Продовжити час проходу до гуртожитків університету в новорічну ніч до 6.00.

Забезпечити надійний протипожежний стан на період святкування в усіх гуртожитках НТУУ "КПІ".

Незвичайний матч на ФС

І все ж таки день народження факультету, а тим більше ювілей – чудова річ! У світлих головах студентів виникає так багато різних ідей. І бузок ми біля корпусу саджали, і факультетські аудиторії квітами прикрашали, і концерт готували найкращий, але, здається, всього цього замало. Коли на черговій студраді запропонували провести матч з міні-футболу між студентами та викладачами факультету соціології, ідею підтримали і всі поринули у вир підготовки. Головним організатором був Сергій Поповиченко, який відповідає за спортивне життя нашого факультету. Звісно, підключився весь актив, адже роботи було немало. Поступово з'являлись яскраві оголошення, про це говорили кожній групі, і, мабуть, уже не залишилось людини, яка б не чула про матч. 28 листопада ця історична для нас подія відбулась! Трибуни поступово заповнювались вболівальниками, команди готувались до гри…

І ось гра почалась… Декан на воротах, викладачі, які такі серйозні на своїх парах, у футбольній формі бігають по полю – це просто мрія студента. З кожною секундою ставало все цікавіше. Перший тайм закінчився з рахунком 4:1 на користь студентів. Під час перерви були конкурси – це, звісно, добре, але попереду було найцікавіше. А чи відіграються викладачі? Чи вдасться студентам завалити власних викладачів на цьому іспиті? Другий тайм пройшов мов на одному диханні. Викладачі гол за голом наближались до перемоги…остання хвилина…трибуни просто вибухають… Так, 6:5 – перемогу здобули викладачі, отримавши за це не тільки кубок, а й море задоволення!!! Наш декан – Борис Володимирович Новіков – дуже гордий цією перемогою. І є чим пишатися, адже, як кажуть, «есть порох в пороховницах»! Що ж про це думає студентська команда? Про це я спитала Сергія Поповиченка: «Уся команда викладачів на чолі з капітаном Анатолієм Анатолійовичем Мельниченком має привід для гордості, адже вони довели нам, що, не зважаючи на вік і статус, можуть навчати студентів не тільки в аудиторіях.

До речі, сидячи на трибуні, я не могла зрозуміти, за кого ж хто вболіває? Тут дійсно перемогла дружба, адже всі, хто був на полі, для нас уже рідні люди, і вболівали ми за факультет, за наш рідний факультет соціології.

Людмила Болькіна, ФС

Валентин Григорович Лозовик

24 жовтня о 12 год. 20 хв. зупинилось серце Валентина Григоровича Лозовика – доцента кафедри математичної фізики ФМФ, високообдарованого науковця, педагога й просвітянського діяча.

Народився Валентин Григорович 10 листопада 1923 р. у Києві в родині інтелігентів (батько в 30-ті роки був професором стародавньої історії в Київському державному університеті ім. Т.Шевченка, мати – медичний працівник). У червні 1941 р. на відмінно закінчив середню школу, а в липні пішов добровольцем до армії. Пройшов він усю війну, був нагороджений орденом Вітчизняної війни 2-го ступеня та чотирма медалями.

Після війни В.Г.Лозовик поступив на механіко-математичний факультет КДУ, який закінчив у 1952 р. Працював в Інституті металофізики АН УРСР. А з 1953 року все його життя та робота були пов'язані з КПІ. Викладав основні та спеціальні курси вищої математики на радіотехнічному, механіко-машинобудівному, електроакустичному та інших факультетах.

Наукові інтереси Валентина Григоровича стосувалися проблем дифузії в металах та сплавах, теорій спеціальних класів аналітичних функцій (кандидатська дисертація – 1964 р.), математичних проблем локації в повітрі та океані, гіроскопії та захисту від шумів і вібрації. Пізніше він активно займався нелінійними задачами акустики, проблемами математичної біології, математичної фізики та іншими суміжними ділянками прикладної математики. Він – автор близько 100 наукових та науково-методичних праць.

Валентин Григорович – непересічно талановитий Педагог. Високий професіоналізм, ерудиція, унікальна працьовитість, глибока культура, розмаїття духовних інтересів, незмінна привітність, задушевність, велика мудрість, багатий досвід – все це викликало повагу, подив, захоплення у його колег і студентів.

Наукові ідеї Валентина Григоровича, якими він щедро ділився, лягли в основу не однієї наукової дисертації…

Валентин Григорович постійно давав нам усім уроки добра й любові, служіння красі та справедливості. Він і сам невпинно сходив на вершину людського духу, і своїм життєвим прикладом був наче дороговказом для всіх!

Світла пам'ять про Валентина Григоровича – чудову Людину, обдарованого Педагога, невтомного трудівника на ниві науки й освіти України завжди житиме в серцях колег, численних студентів, усіх, хто з ним спілкувався.

Колеги та студенти математичних кафедр ФМФ

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»
газета Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»
03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
гол. ред. 241-66-95; ред. 454-99-29

Головний редактор В.В.ЯНКОВИЙ
Провідний редактор В.М.ІГНАТОВИЧ
Редактор Н.Є.ЛІБЕРТ

Дизайн та комп'ютерна верстка І.Й.БАКУН
Комп'ютерний набір Л.М.КОТОВСЬКА
Коректор О.А.КІЛІХЕВИЧ

Реєстраційне свідоцтво Кі-130 від 21. 11. 1995 р.
Друкарня АТЗТ«Атопол», м. Київ, пр. Московський, 9
Тираж 1500

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори. Позиція редакції не завжди збігається з авторською.